

Foto Lillemor Stålhammar, 2010

50 år

I Bergshamra vid Brunnsviken, i Nationalstadsparken, reser sig husen i kv Laveringen ur grönskan. Här har de stått sedan 1960 då de uppfördes tillsammans med grannhusen i kv Reliefen. Arkitekterna W Boijesen och D Efvergren hos Svenska Riksbyggens arkitektkontor ritade de sju punkthusen.

För 90 år sedan

Söder och väster om höjden, där Ripstigen 2 – 8 nu ligger, utbreddes sig från 1920-talet, från Ålkistan i öster till Bergshamra gård i väster, koloniträdgårdar med röda stugor. Fortfarande finns några av dem kvar. På höjden, där punkthusen nu står, låg festplatsen *Parken* och där firade kolonisterna midsommar och skördefester. Där fanns det också en dansbana som var livligt besökt på lördagskvällarna. Dit kunde man ta sig med Roslagsbanan och stiga av vid Ålkistans hållplats, som var belägen där nuvarande Norrtäljevägen korsar Roslagsbanan.

Nedanfö kullen i början av Bergshamra allé fanns en liten livsmedelsaffär i en röd stuga, *Ålkistans livs*. När kullen bebyggdes och stugan revs, flyttade affären in i bottenplanet på Ripstigen 1 och blev så småningom ICA. Numera vet vi alla var ICA ligger.

Foto Nils Dahl, Solna stads bildarkiv

Tidigare bebyggelse

Huset ovan hette *Stora Lagersberg* och fanns i kvarteret där Ripstigen 6 och 8 nu ligger. Bilden togs innan huset revs för att ge plats åt nybyggena. Området mellan Gamla vägen och Roslagsbanan hette tidigare Ålkistan och här i detta och liknande flerfamiljshus bodde "vanligt" folk. I Bergshamra fanns villorna och gården med "fint" folk, berättar Egil Malmsten i *Tidningen i Bergshamra* nr 4, 2004.

Varför Ålkistan?

Platsen hade fått namn efter den fasta anordning för ålfiske som fanns i det strömmande vattendrag som rann från Brunnsviken ut i Värtan. Forsen blev mindre och mindre och för att göra Ålkistan farbar för båtar sprängde man 1864 bort berg och grävde så man kunde anlägga kanalen. I och med detta sänktes Brunnsvikens vattennivå med 1,25 m, ner till Saltsjöns nivå, och hela sjön blev både grundare och mindre.

Foto Lillemor Stålhammar

Nybyggare på Ripstigen

Det var unga familjer som flyttade in på Ripstigen, berättar Ulla Englund. Kring husen var det fortfarande en oplanerad byggarbetsplats, ett himmelrike att leka i för alla barn. De flesta mammorna var nog hemma eller så ordnade man barnomsorg privat. Så småningom öppnades ett dag- och fritidshem i souterrängvåningen i 4:an. Detta är numera ombyggt till lägenheter och där har vi också vår föreningslokal.

I och med att tunnelbanan till Mörby började byggas ut revs eller flyttades en del kolonistugor. På nu ledig mark, på andra sidan Gamla vägen, byggdes ett par baracker som blev skola för barn upp till mellanstadiet. Detta på grund av att Bergshamra skola behövde byggas ut nu när alla barn på Ripstigen blev "skolmogna". Där fanns även en fotbollsplan och en skridskobana spolades på vintern. Nedan, på bild mot norr, syns skolbarackerna framför husen.

Foto Bo Boesen, Solna stads bildarkiv

Till stan', berättar Ulla, fick man åka buss och hållplatsen låg vid Norrtäljevägen. Bussarna gick till Jarlaplan respektive Humlegården. I närheten av busshållplatsen fanns en kiosk och på andra sidan Norrtäljevägen låg en mjölkaffär. Mjolk och ägg kunde man också köpa vid ladugården som låg mellan nuvarande Carl Malmstens väg och Pipers väg.

I typisk 60-talsstil hade köken, åtminstone 2:orna i 6:an, mellangrå snickerier, vita putsade väggar och ett gult golv. I hallen var garderobsdörrarna också mellangrå och golvet var svart med litet grå melering.

Bergshamra i juli 2010
Lillemor Stålhammar

Källor

Fredriksson, Göran H och von Ajkay, Anna, Bergshamra koloniområde, Solna 1986

Malmlöf, Maria, Kulturmiljöer i Solna, Solna 1988

Arkitektur i Solna, Byggnadsnämnden i Solna 1994

Tidningen i Bergshamra, nr 2-3 2003, nr 2-3 2004 och nr 4 2004

www.bershamra.org

Ulla Englund, Ripstigen 6, m.fl.